

Preplatna van Šibenika
na tromjesečje 3 K.
na godinu 6 K.

Preplatna u Šibeniku
sa domaćinom lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SVAKE SUBOTE U ZADRU

Preplate i pisma šalju se
Uredništvu. Nefrankirana se
pisma ne primaju. Rokopisi
se ne vraćaju. Oglasi, pri-
občena pisma, zahvale itd.
tiskaju se po 20 para redak
— ili po pogodbi. —

NEIZVJESTNOST.

Ima listova koji su u ovo doba vrnine dali se na dieljenje novina po njihovom stranačkom držanju. Tu se nabraja, koje su novine vladine, a koje opozicione. Naravno da nisu mogli ni nas mimoći. Nego zaudno nem je, što nisu bili u stanju, da nas okreste pravim imenom, prem smo mi više puta otvoreno naglasili što hoćemo i za čim težimo. Ima ih paće koji nam prebacise neizvjestnost, da li t. j. pripadamo vladinim ili opozicionalnim novinama.

Mi ćemo ovim novinama, koje to ne znadu, pokazati put po kojemu one mogu upoznati nješto kamo spadamo. Taj put je onaj od nas do sada prevaleli i koji vodi kroz sve brojeve i stranice našeg lista. Pa evo, ako gospoda koja hće da su jedina u opoziciji, nadju u svim tim brojevima i samu jednu stavku po kojoj se može suditi, da smo ikad kojoj protunarodnoj vlad ili u obće protunarodnim ljudima pokadili ili ih u zastitu uzeli, onda im prosto vrstiti nas u vladince. Ne samo, nego ako ta gospoda nadju i jednu stavku u našem listu po kojoj bi mogli suditi, da smo ikomu, pa i opoziciji odobrili što je zlo i štetno, ili da smo joj pogledali kroz prste na netaktnosti ili slično, onda im prosto prebacivat nam neizvjestnost.

Dok ta gospoda ne mogu učiniti ni jedno ni drugo, čine nam hotimice krivo i pokazuju da nisu pravo sudila.

Mi imademo stalni pravac od kojega ne ćemo nikomu za volju odstupiti, a naš je pravac izvjestan, obrazložen, naglasen, bistar i častan kao što su i načela kojima služimo. Poznato je da su naša načela pravaška i da prema njima nudesavamo naše držanje u svakom pitanju narodne politike. Ali to još nije uzrok da moramo pripadati jednoj od postojećih stranačkih organizacija, jer da pravac kazemo, mi vidimo da se dananas pod stranačkim organizacijama razumijevaju njeke smjese, koje se sačinjavaju pod uplivom raznih težnja koje nebi smjele uplivati na razvoj stranke.

Nooboriva je istina da vanjski uplivi djeluju na naše domaće stranke, na njihovo djelovanje, paće i na njihov razvoj i na odnosaje koji vladaju među strankama. U koliko tu istinu priznajemo ne možemo a da ne uvidimo kako ti uplivi idu i preko onih granica koje svaka stranka treba da čuva nepovrijeđene.

Proti tim tuđim uplivima mi smo uvijek ustajali pa pojavili se oni bilo gdje, niti ih odobravamo niti im se podvravamo, i u bilo kojem pitanju mi smo zauzimali uvijek čisto hrvatsko stanovite, koje naravno ne može danas biti nego skroz radikalno i opozicionalno. Polazeći sa našeg stanovite koje je u svemu i po svemu nezavisno od vanjskih utjecaja, prosudijemo i naš narodni položaj posve nezavisno i jedino sa gledišta časti i koristi narodne.

Ako dakle korist i čast naroda bude od nas zahtjevala da se svrstamo u koju političku grupaciju, u koju stranačku organizaciju, to ćemo učiniti samo onda kad vidimo da ta stranka, odnosno stranačka organizacija nije pod uplivom vanjskih, našoj domovini neprijaznih faktora.

Mi nijednoj strani ne nićemo patriotizma pa za to i možemo odobravati svakomu kad dobro radi, možemo to i javno priznavati, kao što

i javno pobijamo bez obzira na ljude i stranke sve što mislimo da nije dobro.

U danšnjim okolnostima na ovaj način izpunjamo našu dužnost i gledamo po mogućnosti izravnati stranačka neprijateljstva i osolnosti. Nada sve nam je doborbit domovine i ne možemo razumjeti, kako se stranačke opreke mogu do tog stepena zaostriiti, da se i ljudi i stranke dotle zaboravljaju, da onemogućuju zajednički rad oko onoga što je najpotrebitije i najprešnije za narod hrvatski.

Da su ustavne slobode one točke oko kojih bi se mogle sve stranke složiti, o tom nitko ne dvoji, a jednom kad je tako, onda je nepojmljiva sva ona galama koja se čini, onda su neshvatljive i sve podvale o kojima se našo novinstvo prepire i radi kojih se i stranke i ljudi crne.

Sa malo dobre volje Hrvatska bi mogla krenuti na pravi put svojih interesa.

Mi radimo da se do tog puta dodje, a to i jedino to mislimo da nije neizvjestno nego veoma potrebito.

One novine koje nam prigovaraju sada bi mogle znati gdje spadamo, a to je nam dosta.

Između Austrije i Srbije.

Carinski rat, o kojemu se je toliko pisalo, traje još uvijek, dapače potaknuo je srbsku vladu da izdade u predmetu „plavu knjigu“. To je srpska vlada tim radje učinila iz kako je Pašić u skupštini voćirano velikom većinom povjerljive i odobren rad u pitanju ovog carinskog rata. Za Srbiju je ovaj moment od velike važnosti, jer u ovakim prilikama ništa nije jednoj državi tako nužno, koliko moralna podpora čitavog pućanstva. Pašić je izjavio, da će se pregovori s Austrijom što skorije nastaviti, jer da su samo do jeseni prekinuti, a ne definitivno odbaćeni. Koji će biti uspjeh tih bezkonačnih pregovara, nije moguće sa stalnošću utvrditi, no ipak može se naslutiti, da će Srbija gledat da udovolji austrijskoj upornome zahtjevu o topovskim naručbama.

O tim naručbama pisalo se zadnjih dana svega i svašta. Opet su se u podpunoj svojoj slici ukazali zasakani neprijatelji Srbije, koji bi htjeli svojim senzacionalnim otkrićima i u ovo pitanje unieti moment osobnog interesa.

Plava knjiga srbska podaje nam prilike, da upoznamo barem tók, kojim se je pitanje razvijalo.

Prostijavajući sadržaj plave knjige je odljećavajuće iz nota stavke sukoba, može se zahtjev za garancije ovako shvatiti: Sa austro-ugarske strane tražilo se za to garancija, jer da naša država ima pravo to tražiti, budući je njezin export u Srbiju neznanat, a obratno import iz Srbije velik. To imade svoj razlog u raznim stavovima. Promatrajući sadržaj nota i znajući dobro tok svih dosadašnjih prepiraka, mogli bismo utvrditi, da je kardinalni zahtjev naše države bio u tome, da se uzmu u obzir topovske naručbine, uza sve to, što je srbska vlada stavila u izgled, da će kod državnih naručba uzeti u obzir industriju Austrije i Ugarske sa 26 milijuna dinara. Vlade Austrije i Ugarske bile su pristale na provizori, ali pod uvjetom, da srbska vlada prije stupanja u život provizorijuma da pismenu obveznu izjavu, da za vrijeme trajanja njegovog u pitanju nabavka i to: kako u pitanju topova tako isto i u pitanju ostalih industrijskih nabavaka ne će ništa preduzimati, što bi austro-ugarske zahtjeve u tom pogledu moglo prejudicirati. Poznato je, da srbska vlada na taj ustav nije mogla pristati, jer joj je po svoj prilici bilo stalo do brzoga obavljanja raznih naručbina, a vrienne za provizorij od tri mjeseca, kako je željela Austro-Ugarska, a njegovo trajanje do konca godine najmanje, bijaše svakako predugi rok, a da bi Srbija mogla čekati sa svim svojim naručbinama, tim više, što je u ovoj tražbini osjetila povrijeđen svoj suverenitet, dok se sa strane naših mjerodavnih faktora zastupa načelo, da jaće carinsko područje naravno može da si obvezuje slabije.

U tom je dakako izraženo načelo prava jaćega. Po brzom proglašenju neugovornoga stanja sa strane vlad i austrijske i ugarske bilo bi se moglo očekivati, da tu stoji urjenje, da time ne će ni najmanje biti ugroženi interesi austro-ugarskih podanika. Šta, zalibože nije istina. Opaža se to u mesarskom pokretu u Budimpešti i u poskupljenju mesa. Broj stoke, koji je dolazio iz Srbije činio je jeftinijim naša tržišta. Dok je još trajalo ugovorno stanje, cijena je mesa prema prijašnjim vremenima bila vanredno visoka, a sada raste gotovo. Razumljiv je za to korak peštarskih interesenata, a i grada Budimpešte, koji će tražiti od vlade, da se otvori srbska i rumunjska granica. Skori će nam dati pokazati, kako će taj korak uspeti, ali je karakteristično, da je on započeo u Budimpešti, gdje sama Ugarska u dosta velikom broju razpolaze stokom. Vidi se po svemu, da carinski rat između susjedne dvije države škodi interesima i jednoj i drugoj. Srbija ovaj put nije bila zatvorenih očiju i prekrštenih ruku, nego nasuprot podrizma sve, kako bi za trajanja ovoga rata udovoljila svojim ekonomnim potrebama, te mi na koji način odštedila svoja ljude. Od kakovih će posljedica to biti, može vidjeti svatko. Srbija će postati interesnim područjem ne samo jednoga faktora, već više njih, a to može biti njoj samo od koristi. Kraj raznih izgleda i kraj uviđanja ugroženosti interesa i s jedne s druge strane jamaćno se sa prirodnom nuždom sondira teren za otvorenje pregovora.

Kako da se predusretne ribanje dinamitom u Šibenskom okrugu.

Kako bezobzirno i bez straha ribari rabe dinamitu, o tome nek nam služi ovaj primjer iz slijaset ostalih, koji su nam u zalih. Iznosimo samo ovaj, a to s razloga, što je to bilo nekako i službeno potvrđeno, a službeni pečat nadario je sam predsjednik pomorske vlade, sa svojim ribarskim nadzornikom, nešto se je slučaj desio u njihovoj prisutnosti pri službenom posjetu po Dalmaciji.

Očevidec nam pripovjeda sljedeće: „Najednom od Koronatskih otoka nedaleko Murtera, dva ribara rastirali su mreže, a u isto doba su ih krpili. Tuda je prolazio parobrod „Pelagoza“ sa predsjednikom pomorske vlade u službeni posjet po Dalmaciji. Na brodu se je desio i ribarski stražar Mialić, koji zamoli nad. Lorin, da bi parobrod približio se k otoku gdje su ribari prostirali mreže. Uputan: Zašto? odgovorio je viditi ćete. „Pelagoza“ k kraju, ladja se zavezala. Mialić iskočio na kraj i uprav ispod mreže na okupu nadje nekoliko komada dinamite. Ovo je očiti dokaz da ribari rabe dinamitu i to uprav u času, kad zatvore ribu mrežama iz bojazni, da im ista nepobjegne.“

Kad smo nazad vremenima, što slična utvrdili, bilo nam je od ljudih, kojima nije do ribarskog dobara, dobaćeno, da mi to radimo iz prkosa, jer da ne vidimo pred sobom, nego crno. Sad stanovitu gospodu upućujemo na ove činjenice i molimo ih da nam oni kažu, gdje je bijelo? — Mi nad našim riharstvom ne vidimo nigdje bijelu ponjavu kao znak miru među morskim stvorovima i barbarskom postupku čovjeka, te stoga naša je dužnost, da kao si-novi ovog mora i ovih sinjah naših Zila, koji u sebi kriju silno bogastvo, ustanemo na obranu i da tražimo od pozvanih vlasti da uzmu u zaštitu stanovnike mora, koji imadu istu vriednost kao i oni kopna, izjazzam sama čovjeka, koji je najveći i najžešći razbojnik svoje sreće i svoga blagostanja.

Očigledni smo svjedoci, da nas carstvo prirode na kopnu svagdanio izdaje i da nam se crni dani prikazuju, te stoga je naša dužnost, da kao pravi i iskreni prijatelji naroda ustanemo na obranu proti uporabe dinamite u našim riećama, zaljevima, zatonima i morima.

Čujemo, ko da nam neko govori: Ma ljudi, što velite? Vi nepoznajete zakon. Završite samo u paragraf 18 Ministarske naredbe 5. prosinca 1884 D. Z. L. Br. 188 i tu će te naći, kako je svaki prestupak obijstva riba dinamitom kažnivo do 14 dana zatvora ili 200 K globo. Pa što je sve ovo? Zatvorit žlićkova 14 dana zato, što je nedopuštenim sredstvom pribavio sebi u korist na stotine kruna, mislimo, da nije kazna već nagrada i za to se dinamita još da-nomice širi, mjesto da se smanjiva. Da je i ovo

istina evo dokaza: Nazad 6 mjeseci ponestalo je u Siverić-Velušiću cijeli kovčeg dinamite.

Jeli se našao? Lani u moru, uprav ispod tvornice rimskog društva izvaljena je puna vreća dinamite.

Jeli se iztražio onaj, koji ju je u more bacio? Nije. Znao se je, da na Lozovcu ima osobita postaja za sakupljanje dinamite. Jeli bila nagjena? Nije. Zna se, da su ovih dana oružnici na Konjevratima, zaustavili jednu kreata kola i da su ista premetnuli i našli cijelu kašetu dinamite, koja zaisto nije se vozila iz Siverić-Velušića za Šibenik, za ništo drugo, već radi toga, da se u Šibeniku rasproda za mastne novce, kao pakleno zatorno sredstvo našeg ribarstva.

Sto su naše vlasti preduzele, a da se ovom nigdje ne vidjenom širenju dinamite po našem pomorskom okrugu stane na rep? Uprav ništa. Uzmemo li na stranu marljivost i prelevu zauzetost g. Ivana Katalinića lučkog pristava u Šibeniku, sve druge vlasti su podpuno u ovom pogledu snivale žinski san. Rek bi da je i prevelika revnost g. Katalinića dosadila, onim kojim nije do narodnog dobra, već do ambicija, i on mjesto pohvala dobija premeštaj. Zaisto liepu nagradu za sve ono dobro, što je na korist našeg od svakog samo ne od njega, zapuštenog ribarstva učinio!

Sad nam je red da odgovorimo na naše pitanje, a to je: Koje korake bi vlasti morale preuzeti, a da se stane na kraj uporabi dinamite u ribarenju?

U listopadu g. 1886 za deset dana viećalo je u Trstu pri pomorskoj Vladi naročito povjerstvo, komu je bila zadaća da propući progadanje ribarstva i načine kako bi se ovo unapredilo uzduž naših obala. Uz ostale zaglavke prihvaćene od tog povjerenstva, stoji doslovce i ovaj: „Sve postojeće odredbe u pogledu pomorskog ribarstva imaju se, uz sve predloge i preinake prihvaćene, skalupiti u posebni zakon.“

Zašto je povjerenstvo došlo do ovog zaključka lako je shvatiti. Kod nas u Austriji nema nijedan zakon izdat u pogledu pomorskog ribanja. Kod nas su sve, zalibože ministerijalne odluke, što nigdje na svijetu nije.

Naravno je stvar, da što može zakon, ne može u više slučajeva naredba.

Prvi je dakle i prešni uvjet, da se dokonča nesretna uporaba dinamite, taj, da se stvori i glasuće zakon, poput onoga, što je u Italiji t. j. da se dinamitaru može osuditi i na 5 godina tamnice. Žaliti je, da ovaj zakon nije i kroz ovo 10 godina, od kad je konferencija viećala, bio podastri zastupnički kući na pretresanje, a još je žalostnije, da se isti povrača svako malo doba nazad, dok se ne otegne, „ad calendas“. Ovako se nije postupalo, niti se postupalo danas, sa zakonima za ribanje po riećam jer to koristi samo Niemcima i zbog njih treba uprieti sve sile, kako da njihovih ekonomni interesi budu obezbijedjeni. Naprotiv, kad se tiče neposrednog interesa našega, tad gospoda u Beću i ne znaju za nas, ko da nas i nema na lieu zemlje.

Ostrinom zakona trebalo bi napokon početi i kod nas proti svim dinamitaridama.

Da nas nebi tko krivo razumio, ko da mi hoćemo neka prisilna sredstva, kojih nigdje nema, odmah ćemo istaknuti, kako i u susjednoj Italiji po paragrafu 5 zakona 4. ožujka 1877 Br. 3706 zabranjeno je ribanje dinamitom i krivac je po paragrafu 16 istog zakona III dio kažnjen na globo od 200 lira nepretvornim u zatvor. Ovu osudu izdaje pomorska vlada za prekršaje na moru, a občine i poglavarstva za one u riećama i jezernu, pa makar i privatnog posjeda.

Ponovi li se prekršaj, kazna se može podvstručiti, a ako to počini ribar, gubi ne samo dalje pravo na ribanje, već i pravo na vas ribarski alat našast kod njega u času prekršaja. Sudu pako ostaje prosto da sa svoje strane kazni dinamitara, koja kazna može da dosegne i do 5 godina tamnice. Reći ćemo nam se, da ovako postupak vlasti u Italiji pred strahom od anarhista. Nu mi vidimo, da u našoj pokrajini do danas anarhista nema, pa je ipak lanjske godine pokrajinski sud u Zadru osudio dvoicu, koja su ribala dinamitom na 15 mjeseci zatvora.

Ovu osudu imali bi i drugi sudci vazda držati pri pameti i uvjereni smo, da bi oštra ovakova,

ali pravedna osuda, bila pravi melem za naše ribarstvo, koje nema potrebe artificialne propagacije, već njegovanja onoga, što nam je Providnost dala i čim je naše more obogatila. (Sliedi).

Prevrat u Rusiji.

Mi smo ga bili navijestili odmah, kada smo pisali o ruskoj borbi prigodom raspusta državne Dume. Onda smo već predvidjeli, da će raspust Dume izazvat prevrat na cijeloj liniji. Bilo je listova, koji u to nisu htjeli da vjeruju, a još manje kad su opazili, kako se prevrat nije odmah razmahao. Neki su naši listovi isli dapače toliko daleko, te su raspust Dume označili mudrim državničkim činom, pametnim djelom ruskoga cara, koji da na se preuzimlje zadatka izvesti mirnim putem ono, za što se je Duma bila zauzela.

Tolika se naivnost ne da shvatiti, jer takovi kao da ne znadu, kao da još nisu vidjeli, kakva je najbliža okolina ruskoga cara, i kakva je u obće njegova narav, koja se je svjed do sada pokazala nesposobnom, da u odlučnim momentima nadvlada sve ono, što je zbilja u Rusiji danas kobno i za njega i za državu.

Medjutim prevrat se siri orjakom snagom i zahvaća uvijek nove i nove predjele. Pogodili smo dakle, kad onomadne rekosmo, da će biti novih žrtava, novih grozota. Cijela je Rusija danas u paroksizmu, u silnoj groznicavosti, svak tu hlepi za slobodom i u toj hlepilji počinja sve, što mu na prvi mah na um padne. Za to i opazamo, da se događaji, koji idu svi za jednim istim ciljem, često izmedj sebe oprječno kose, kao da izključuju svjest i određeni pravac borbe. U velikoj državi, kakova je Rusija, u neprestanim trzavicama, kojima je izvršena u posljednje doba nije se tome čuditi.

Iz one mjesavine ideja, nazora, iz one raznolikosti boraca, ali iz one jednakosti odvažnosti i neustrašivosti izvit će se pobjeda ruskog naroda, jer je taj narod već bijelodano dokazao, da ne misli sustati, da ne misli položiti svoje oružje, dokle god ne izvjesti što prije, on ne će da dugo čeka, načekao se već dosta, i za to je u svojoj borbi strasniji i grozniji.

Događaji zadnjih dana, od kojih ćemo samo neke ovdje spomenuti, potvrđuju sve, što u obće do sad rekosmo, kad smo pisali o Rusiji i o odnosajima u njoj. Ti događaji najjasnije govore i svjedoče o izdržljivosti i jakosti ruske duše, koja ne preda ni pred najokrutnijom tiranskom silom.

Uslied proglašenog generalnog štrajka opaža se da će proglaš ovog puta imati uspjeha, jer je odmah nakon proglašenja stupilo u štrajk 661.555 tvorničkih radnika. Štrajkuju i slagari, tako da mnoge novine ne mogu izlaziti. Na Vasiljevom Ostrovu došlo je do sukoba izmedj štrajkaša i policije. Finsku prugu od Petrograda do Viborga čuva vojska.

U Sveaborgu i Kronstadtu bila je planula krvava buna, koja je imala biti kao početak velike, organizirane vojničke revolucije radi raspusta Dume. S nepredvidjenih razloga buna nije uspjela, ugušena je, ali tko jamči, da je tim korjenito uklonjena? Ta zna se, da su se tu na strani vojnika borili civilisti, pače i bivši članovi Dume, od kojih je zastupnik Onipko zatvoren.

Radikalni bivši članovi Dume ne iznevjerise se svome obećanju, što ga dadose u manifestu na narod, t. j. da će se boriti u redovima naroda za narodnu slobodu. Revolucija u vojsci, koja je predtvoja obće velike revolucije, djelo je radikalnih bivših članova Dume.

Guverner Samara general Bloz bio je u morem. Nepoznat čovjek odjeven na radničku, bacio je bombu pod kočiju guvernera, kojemu se odkinuše ruke, noge i prednji dio glave, a njegov kočijas osta teško ranjen. Kočija ode u komade.

U Deblagaru u Dagestanu bila je također vojnička pobuna. U Bjalystoku otkriviše skladište oružja i revolucionarnih papira. Garde-regimenta u Moskvi uzkratila je posluš i zatvorila se u vojarnu. U Kronstadtu ratni sud osudio je na smrt do tri stotine vojda i gotovo je već na svima izvršena smrtna kazna. U Varsavi opet se je bojavati o novom pokolju židova. Iz Tidisa stižu vijesti, da su onamo Tataari navalili na ruske čete. U Petrogradu u državnim tvornicama baruta stupilo je u štrajk 15.000 radnika i t. d. i t. d.

Uslied svih ovih i drugih događaja zapeo je i sastav novog kabineta. Na carskom dvoru zaostrila se borba izmedj liberalne i reakcionarne stranke glede koncesija novome kabinetu. Većina je za predloge Stolypinove.

Prema svemu tome nije se čuditi ni najmanje, ako su ovih dana kolale glasine o odstupu ruskoga cara. Iz Pariza su javljali naime, da se u ondješnjim diplomatskim krugovima ponovno siri glas, da se je car uslied novih pobuna u vojsci i mornarici prema svojim podanicima izjavio, da će se zahvaliti na prijestolju i da ga carica u toj namjeri podupire, jer da se boji, da će i sam car prije ili kasnije pasti žrtvom revolucije.

Vidi se, dakle, da na dvoru počinju tek sada poimati uzasnu težinu položaja. — Bolje opet ikad nego nikad, pa bi bilo željeti, da car preduzme takove mjere, koje bi mahom umirile narod. Obećanja više ne pomažu. Treba, da vlada počne raditi u suglasju s težnjama naroda, da mu udijeli slobodu i zemlju, kako on to traži i hoće i da mu pruži za to sva ustajna jamstva.

To bi se vrlo lako dalo izvesti, dale bi se popraviti učinjene pogreske, koje bi narod odmah i zaboravio, kad bi video, da ga se zadovoljava u njegovim opravdanim tražbama. Samo valja vidjeti, jesu li na carskom dvoru svi to vidjeli. Dokle god bude tamo prevladjivala reakcionarna stranka, dotle o prestanku revolucije ne može bit govora, dotle ćemo i nadeže iz Rusije dobivati sve teže i teže vijesti, a lije izključeno, da od časa do časa ne dodje do važlike promjene. U Rusiji je danas svo mogućno.

Promjene na Pokrajinskom poljodjelskom Vieću.

„Poljodjelski Vjestnik“, organ pokrajinskog poljodjelskog vieća donosi u svom 15 broju od 1. m. ovu noticu: Dosadnji tajnik pokrajinskog poljodjelskog vieća i urednik ovog lista Petar pl. Tartalja umrovljen je. Prema zaključku stalnog odbora istog vieća, povjerenje je uredništvu lista i obavljanje tajničkih posala privremeno, dok se ne imenuje novi tajnik, vinogradarskom povjereniku c. k. namjestništva Stanku Ožaniću.

Stari Tartalja nastupio je stanje mira. U svojoj muževnoj dobi dosta je radio za unapređenje pokrajinskog nam gospodarstva. U saboru izrekao je ko narodni zastupnik više puta lijepi govora ekonomsko političkoga smjera. Ako kao tajnik pokrajinskog poljodjelskog vieća nije uspio, da to vieće podigne na visinu, tome doista nije Tartaglia bio ni najmanje kriv, već nesretan sistem, a još nesretniji birokratizam, koji se zna kod nas uvući i ondje, gdje mu podnipošto nije niti mu može biti mjesto. Štrhan starošću, a k tome ozlovoljen postupkom nekih samovoljnika, koji ni starost ne znadu štovati, povukao se je u zaštit, ostavivši da poljodjelsko vieće ide kamo ga birokratizam vodi, a organ vieća „Poljodjelski vjestnik“, da dodje u ruke Zotta-Vrsalovića-Golfa-Ožanića. Ovak zadnji, mogao ga je slobodno već odavna potpisivati i nije bilo potrebe da čeka odstup g. Tartalje. Želimo stariju Tartalji od sveg sreća, da u miru provede svoje starije dane. Neka je postupak sa ovim veteranom svim mladijima za primjer, kako su nagradjavani oni, kojima rad je za svoj narod priznavaju i nagradjuju sinovi tudje majke! —

Ako znači ne varaju, rek bi, da se g. knez Borelli nije još odučio, da otkne pokrajinsko poljodjelsko vieće iz ruku nekih pogubljivi elemenata, jer ga eto i na dalje podržava u robstvu birokratizma. Mi ne znamo, čemu se je toliko požurilo sa rukom za mječaj na mjesto tajnika, a kad tamo privremeno se povjerava vodstvo tajničkih poslova i uređivanje

lista, dok se imenuje novi tajnik, g. Ožaniću. Gospodin je Ožanić ko vinogradarski povjerenik i odviše zaposlen, a da bi mogao savjestno izpuniti obće teške dužnosti, kad mu je i ono, što šad obavlja preko dosta. Natječaj je zatvoren još na 10 prošlog mjeseca. U koliko je nama poznato natjecali su se g. S. Bulić, Hribar i Ožanić. Čemu definitivno neimenovati jednog od ove trojice? Čemu i zašto praviti krparija?

Mi se nadamo, da će se o stvari, ako se ne popravi, u prvog glavnoj sjednici, za koju bi bilo već vrijeme da se sazove, čuti opravdanih pripora protiv ovog postupka. Vrijeme je više, da se prestane sa krpjanjem iztrošene zgrade. Nju treba porušiti do temelja i pomladjenim silama i žilavim rukama podignuti ju na visinu, na kojoj treba da stoji ova najveća gospodarska ustanova u našoj pokrajini. Ovo će se postići u promjenu, ako g. knez Borelli bude slušao samo glas svoje savjesti, a bježao daleko od svakoga nametanja i nagovora onih ljudi, kojima je za njihov rad na ekonomom polju naše pokrajine izpuatio onako krasnu svjedočbu glavom ministar predsjednik Beck.

Pismo iz Zagreba.

Novoj vladi može se dati oznaka narodne vladu, u koliko je predložena po narodnom zastupstvu i iz redova narodne oporbe, ali ne može se govoriti o narodnoj vladi, kao što se kaže za Mažurancu, a jednostavnog razloga, što na čelu nove vlade ne vidimo bana putimca. Grof Pejačević je pouzdan kraljev i mačji ministra predsjednika i više ništa. Gledajući pak na zadatak sadašnjeg sabora, možemo novu vladu smatrati samo prelaznom, jer je sigurno da će novi izbori na temelju obćeg prava glasa promieniti lice sadašnjeg sabora i sadašnje saborske većine, a nije teško pogoditi da će takovu saborsku većinu sačinjavati one stranke, koje stoje na državopravnom programu od god. 1894, naime hrvatska stranka prava i Starčevićeva stranka prava.

Po pokrajini imenovanje novih odsječnih predstojnika primljeno je s oduševljenjem, te neprestano dolaze vijesti o svečanom blagdanu i t. d., što ih gradovi, trgovista i sela priređuju. I Zagreb je htio da upriliči sjajnu blagdanu ali su novi predstojnici zamolili, da se od toga odustane.

Uslied sporazumka hrvatske i srbske koalicije, Starčevićanac i vlade sabor sazvat će se tek na početku listopada. Do tog zaključka došlo se, jer novoj vladi treba priuštiti i nešto vremena za proučenje najprešnijih pitanja i za sastav potrebitih zak. osnova. Saziv Sabora sada u kolovozu ili i u rujnu nemoguće je radi silne letnje vrućine i radi svesokolskog sleta i gospodarstvene izložbe, kojim svečanostima sudjelovat će i sama vlada s banom na čelu, što će slavju dati još svečaniji i značajniji biljeg.

Vijesti, kao da se ne misli uesti obećane ustavne reforme, već samo neku krpariju, ne odgovaraju istini. Ako jedan zastupnik govori, da će sabor glasovati zakon o čistoci izbora, to on govori samo za se, a ne u ime koalicije, a tim opet ne veli, da se ne će uesti obećana izborna reforma. To svoje mnijenje temelji dotični zastupnik na tomu, što je u prev. kraljevskom reskriptu sadržana u pitanju izborne reforme klauzula, da će se izborna reforma za Hrvatsku provesti nakon što ona bude provedena u Ugarskoj. Kako pak vidimo, u Ugarskoj teško da u obće i dodje do izborne reforme. Vidi se, da je kruna imala loše savjetnike, kad su joj mogli savjetovati da rješeno jednog čisto autonomnog pitanja učini ovisnim o rješeno takvog pitanja u Ugarskoj. Nađe je, da će novoj vladi poći za rukom popraviti ono, što je prijašnja vlada u tom pogledu skrivila, tako da se u tom pitanju izbjegne svaki eventualni konflikt izmedj kruna i sabora.

„Gospodja Walevska“. Učestnici prvog hrv. svesokolskog sleta imat će prilike da vide ovo najnovije dramsko djelo u 5 činova iz poljskog života od pjesnika prof. Milana Begovića iz Vrlike.

Sa tom dramom ima se otvoriti kazališna sezona, a dat će se u počast poljskih gostiju. Kazališna uprava nastoji da djelo što sjajnije opremi.

NAŠI DOPISI.

Trogir.

Sa plemenitim „Dalmatovim“ dopisnikom iz Trogira, koji napada mjestno vatrogasno društvo, u malo rječje ćemo biti na čistu.

Lažno je što on tvrdi, da je tobože pristaoe njegove stranke — koji su u sasvim nezgodnom broju članovi gasioci — tko navabio. Oni su sami od svoje dobre volje stupili u društveno četu, da doprinesu nešto koristi oboj stvari. Njima je slobodno izpovedati se kako jim drago, ali u društvu se moraju pokoravati, kao što i ostali, društvenim pravilima. Jer ostroumni dopisnik nek zna to, da se u vatrogasnom društvu samo po pravilniku postupa. Zato: Hrvatska

komanda, Hrvatska vrpca na stiegu i hrvatski društveni nadpis, sve je to samo po pravilniku. A kako da drugdje i bude u jednom čisto hrvatskom gradu?

Ljudi, koji su sastavili društveni pravilnik, da su radili po čednoj želji „Dalmatov“ dopisnika, bili bi učinili veleizdajstvo, budući i ako društvu nije nikako politički cilj, niti je isto hrvatsko kovačnica, kako to hoće pomenuti dopisnik, ipak ne će nikada zanekati svoj hrvatski karakter.

Ne trebamo internacionalizma. Kakov internacionalizam, zar ne kaže isti dopisnik: poštuju protivnika, nu držimo se svakako svojih patriotskih osjećaja. I mi hoćemo da branimo onu najvišu našu svetinju, milozvučni nam hrvatski jezik. Zar, gospodine dopisniče, u Zadru se postupa bolje sa hrvatskim jezikom, a u sličnom društvu?

Svakako je „Dalmatov“ dopisnik u protuslovlju, kad kaže, da nekoliko naših članova bijahu „zelantissimi“, kad tamo nisu bili, niti sada hoće da budu članovi del „fiorente Gabinetto“.

Predbacujemo napokom istomu, da je Zalostno što je nakresan, stao kresati jedino društvo, koje zbog obćeg priznanja zasluje biti postovano, ludno bez razlike političkog misljenja, svakomu može uztrebati njegove pomoći.

Napadati jedino humanitarno društvo sramotno je, a samo zato da se rekonstruira ona stara rusovina, taljanski Gabinet. Tko je mrtav, taj se ne diže. Vatrogasnic.

Budak kod Benkova. *)

Dneva 21 pr. mji. dogodila se u kuci Tome Orlovića pk. Vice kramara u Budaku nenadana, ljuta nesreća. Slim mu Tome, devetogodišnji dječak, dočepao se nekako odneke pištolice, te nekako badoću oko nje odapne je, iz koje olovo odmah mu se sas u lievu ruku, koju svr izrani i iz nje odkinu dva prsta, po drobu ga opali, na njem robu zapali, tako da mu u tom ne dotrča strina Marta bio bi vas izgorio. Dječak je odmah odvezen u Sibiensku bolnicu u kojoj, vele, da će od rano preboljeti.

Ovo nije prvi slučaj ovakog nezgode, već ih se čuje često, a čut će ih se i odsle, dokle god budu nepomnijim roditelji ostavljali oružje dječi pod ruku.

VIESTI.

Za svesokolski slet u Zagrebu. Uprava, Hrvatskog Sokola u Sibeniku objelodanila je za grad i okolicu slijedeći proglaš: Na slet u Zagreb! Domalo dana pruža se liepa prigoda Hrvatima iz Dalmacije, da o Promi „Hrvatskom Svesokolskom Sletu“, koji će biti dneva 2 i 3 rujna tek. god. posjete naš bieli Zagreb. Ovakova se prigoda nije ukazala ima već petnaest godina t. j. prilikom Bogzarsko-šumarske izložbe u Zagrebu g. 1891 a Bog zna, kad će se opet ukazati.

Ovoga se puta Zagreb sprema, da u svojoj krilo primi ne samo Hrvate iz svih strana naše domovine već i silu slavenske braće iz Češke, Poljske, Kraljevske, Srbije i ostalih slavenskih krajeva. — Na Lom hrvatskom svesokolskom sletu naći će se braća slavenski Sokoli, da se na hrvatskoj grudi pozdrave, upoznaju i tjelesno iztaknu.

Slatlje će biti veličanstveno, oduševljenje veliko. Bit će to dani prave narodne slave.

Osim toga Zagreb ovoga puta pruža svojim gostima drugu riedkost: — otvara se naime gospodarstvena izložba, na kojoj će se svaki moći da uvjeri o gospodarstvom napredku naše ude domovine.

Ovakove zgodne ne bi smio da propusti nitko koji može da čtrvuje mazu svetu.

Putni trošk za izlet sveden je na najniže što je moguće, da se gotovo svakome omogući pristup na izlet i pristustvovanje ovom prvom hrvatskom svesokolskom sletu.

Svaka preporuka, da ih se što više ozove, snovišna je. Tko čuti za sokolstvo, tko želi da čiti krasnu prietolnicu Hrvatske, tko hoće da se naužije narodnog hrvatskog i slavenskog blagdana, taj će se bez sunnje ozvati ovome pozivu, taj će se nupripravne javiti kao učestnik izleta.

Hrvat! Pruža nam se eto nova prilika, da još jednom dokažemo, kako su čvrste i jake veze društva i krvi, koje nas spajaju s našom prekojebitiskom braćom. Svi dakle na izlet u Zagreb!

Da izletnicima bude olakočeno putovanje, izpoglavali su se od parobrodarskog ugarsko-hrvatskog društva vrlo povoljni uvjeti za prevoz. — Ovo je društvo u tu svrhu pristalo, da izletnici mogu krenuti na Rieku i vratiti se svim redovitim njegovim parobrodima od 27 kolovoza do 9 rujna i to u polovici obstojeće putne cijene, koja je za Sibenik i okolicu K 6 za III. razred, za K 12, a za I. K 18.

Određen je i jedan posebni veliki parobrod, da se upriliči skupni izlet, — takodjer uz iste cijene.

*) Izostalo iz posljednjeg broja.

Put dakle do Rieke i od Rieke natrag ne zapada nego cigli 6 K (3 forina) za III. razred, koji je za ovaku prigodu upravo zgodan, a trošak za put iz Rieke do Zagreba i natrag na Rieku željezničom bit će također neznatan, nikako veći od 8 do 10 K (4 do 5 forina).

Potanje glede ciena na željeznici javit će se, potom bude sve uređeno i amo dojavljeno.

Ove se cienie razumjevaju za sve izletnike, pripadali oni budnjem mjestu u okolici ili društvu.

Polazak skupnog izleta iz Šibenika sa posebnim parobrodom bit će dne 31 kolovoza u 4 i p o s. po podne, a na povratku polazak iz Rieke dne 4 rujna u 9 sati jutrom.

Na redovitim prugama može svaki učesnik krenuti i vratiti se po volji od 27 kolovoza do uključivo 9 rujna.

Putne karte za parobrode moraju se uzeti za samo-am.

Tko želi učestvovati sletu, neka se prijavi najdalje do 15 ovoga mjeseca kod gosp. Vladimira Kulića, blagajnika „Hrvatskog Sokola“ u Šibeniku, da se izmogne na vrijeme javiti u Zagreb broj učesnika i tamo raspoložiti glede konaka, koji će za izletnike bit bezplatni.

Uprava „Hrvatskoga Sokola“ kao Odbor za izlet u Zagreb.

Više djevojačko odgajalište sv. Dimitrija u Zadru otvara se 4. im listopada od g. Srtra mi je odgojiva i poučna, a diktacijska, pedagoška i ekonomska uprava zaveda povjerenja je kongregacija M. P. engleskih zavoda. Nadzor zavoda pripada Kuratoriji zaklade sv. Dimitrija, a vrhovni nadzor o. k. Namjestništvu. Odgajalište se sastoji od internata i od škole za pitomkinje tog internata i za vanjske učesnice. Ponavljajuće se drži u talijanskom i hrvatskom jeziku, dok je unutrašnji jezik odgajališta redovito franjeuzki. Pitomkinje će se primati bezplatno, doplatno, te uz plaćanje ciele penzije. Koje imaju prava na besplatni ili poluplatni odgoj te u obće, kako se ima postupati za namjestaš pitomkinja u ovaj zavod nalazi se potanko u posebnom „strojnom pravilniku“ odgajališta. Nama se čini, da je ovaj zavod baš po tome pravilniku nekako isključivo utemeljen za same zavodkinje, jer je mjesecna penzija za nepovlaštene previzoke (70 K), tako da će iz ostale Dalmacije malo tko i pomisliti, da svoje kćeri namjesti u taj zavod.

Državni proračun. Citano u bečkim novinama, da će državni proračun za 1907. biti dogovoren polovicom tek. mj. Dohodi bit će proračunani sa 40 miliona K više nego lani a tako isto i rashodi. Ti proračuni nisu nas zanimali, jer nas je davno iskustvo naučilo, da čemo u njima uzalud što priličnija tražiti za zapušteno Dalmaciju. Vidit ćemo oad sad proračun za 1907. sastavljen nakon toliko pustih pokljanja, žalovanja i obećanja.

Iz grada nas upozoruju, da je sve dobro ono, što opazimo glede nerada na našem poštarškom brzovojnom uredu, ali da mora još i to opaziti i pokuditi, što ih je broj listonaca skroz nedovoljan, jer ono malo, što ih je ne može nikako udovoljiti velikom poslu raznašanja pošte, pa se moraju mučiti i kiniti, dok sve opreme i onda naravski ide to sporo i kasno, dok da ih je više, ko što bi morale biti, ne bi bilo tih zakašnjenja i nerada.

Podružnica Društva sv. Ćirila i Metoda za Šibenik. Namjestništvo je, dozvolilo ustanove ove podružnice u našem gradu. Do koji dan bit će pozvani mjestni rodoljubi na naročiti sastanak za konstruiranje podružnice, nakon čega odaslat će se na odobrenje Namjestništvu i odnosi pravilnik. Dok stvar živo preporučujemo, nadamo se, da će naći odaziva i oštrona kod svakog svjestog Hrvata! Napred za našu stranu!

Natjecajne nagrade „Matice Hrvatske“, u prava „Matice Hrvatske“ raspisala je za god. 1906 (šestu) pet natjecaja za književne nagrade, i to: iz zaklade I. N. grofa Draskovića (K 2000), zatim iz svoje imovine pod imenom zaklade: Dušana Kotura (K 900), Adolfa Veber-Tkalčevića (K 906), Terezije pl. Tomasić (K 50) i Aleksandra pl. Vučića (K 2000), pa upozorjujući na to hrvatske književnike javlja, da će potanke tiskane uvjete natjecanja na zahtjev poslati svakomu, tko ih zatraži.

Uprava „Matice Hrvatske“.

Ekonomske konferencije. Pri magistratu u Trstu držale su se pri koncu prošlog mjeseca, a i početkom ovoga, sjednice radi toga, kako bi se u Trst moglo uvesti više ziveza, a osobito ribe, nego li danas. Uz ostale stručnjake ovim konferencijama sudjelovali su i činovnici pomorske vlade i odaslanici ribarskog društva. Primljeni su razni zaključci, a između ostalih ima i takvih, kojim se traži što brza sveza parobrodarska između nekih mjesta u Dalmaciji, znamenitim u ribarskom pogledu, s Trstom. Dakle za Austriju Dalmacija je pastvina, a ovo sad i Trst i Beč traže pomoć Dalmacije, da ih ona spasi od gladine. Progovoriti čemo o ovome u svoje vrijeme nešto obštrnije.

O hvojavnoj prognozi vremena. Kako čitamo i kako doznajemo s privatna izvora, pokrajinsko poljodjelsko vijeće upravlilo je na obćine u pokrajini okružnicu u predmetu, a da istu nije saobćilo onim korporacijama, koje su pokrajinskom poljodjelskom vijeću puno i puno bliže. Vidi se iz jutra, kakav će dan!

Iz Splita. Die landwirtschaftliche-chemische Versuchsanstalt in Gebäude der k. k. landwirtschaftlichen Lehr- und Versuchsanstalt in Spalato. Von J. Slaus-Kautschieder, k. k. Adjunkt und int. Leiter. (Mit II Tafeln.)

Po gornjim naslovom nehotice dođe mi do ruku knjiga. Čitam i vidim, da je ova knjiga izvještaj poljod. škole u Splitu, te sam opazio, da je samo u njemačkom jeziku napisana.

Evo da neznae zašto ju je gosp. k. k. Adjunkt napisao samo u njemačkom jeziku? Ili mislite, da je Herr k. k. Adjunkt, a budući upravitelj poljodjelske škole, mislio da su ovdje svi Sveabe; ne već zato, jer je znao, da će dobiti 8. razred čina. I ovo Vam je upravitelj poljodjelske škole, koji ne zna hrvatski, ili ne će da ga zna. Naše novine niti se na ovo osvrću. I mi sve ovo trpimo i prelazimo preko toga mukom. Su.

Silničtvo nacelnika Šaina lišilo „ukorišćavanja iz obćinskih dobara“ u poslu sjede drva „Maloga goja“ sve njegove političke i osobne protivnike. Na tom silničtvu zakrenula vratom odluka Zemaljskog Odbora 7 lipnja t. g. br. 3270. U ujoj stoji: „Upraviteljstvo u sjednici 7. siječnja 1906. stvorilo takove odluke, koje po obćinskom ustavu prekoračuju granice njegove nadležnosti i da je u tom pogledu bilo sasvim umjestan nlozeni ntok“. Pa dalje: „Zemaljski Odbor prima . . . utok i ustupa na konačno rješavanje vjeća pritužbe, nazovemo obćinskom upraviteljstvu da bezodvlačno sazove obćinsko vjeće, koje će imati da pretresa i da zaključni: a) vrhu procjene u novcu određenih 5 nadnica, naznačiv iznos nadnice, što će morati da izplate one obitelji, koje nisu nadnicu izradili; b) vrhu popisa, što će mu upraviteljstvo podastrieti onih obitelji, što imaju pravo na udionistvovanje; daljnjim nalogom, da shodno odredi da se omogući jednako udionistvovanje i drugim pravo imajućim obiteljim kad budu izpunile što će im se još odrediti zaključkom vjeća čim isti sazlegu“.

Medjuo silnik Šain, uzkos naloga primljena da bezodvlačno sazove sjednicu vjeća obćine vodičke, još to ne proveo, dapače odluku, koju riešio 30 lipnja, pridržao, i tek 27. pr. srpnja utvrdio je izručio. A i kako će obraditi sjednicu; kad drva sa svojim pristalima i privrženicima podijelio, da svakoga na glavnu preko 100 kruna vrijednosti zapalo. Ostoeene stranke podignuti tužbu za ošten i zloropabu vlasti, ne bude li im vjeće naknadilo ili u drvima ili u novcu.

U uvodnom članku „Poljodjelskog Vjestnika“ od 1. t. m. br. 16. autor podopnu je usvojio ono, što smo pisali o zarazi filoksera u splitskom području, te i on veli: . . . trebalo bi ciele područje političkog kotara splitskoga otvoriti slobodnom uvozu američanske loze“. S njim se slažemo i gjeđe onoga što veli o uvozu korenjaka jer oni, što se kupuju ne vriede ništa, a riedko su zdravi. Mi nadodajemo, da su nezdravi i oni, koje vlada dieli.

U Vrpolju kod Šibenika odavana se osjeća potreba, da se poveća ono glavno svetište B. D. Marije, kojemu svake godine hodočašte mnogobrojni vjernici iz srednje Dalmacije. Pošto je to Svetište zbilja preveć maleno, uprava je crkve odlučila, da ga proširi i poljepša, ali kako su sami Vrpoljci siromašni zagorci, kojima nije mogće nadomiriti sve potrebite troškove, uprava Svetišta nakanila je pozvati sve vanjske stovatelje onog svetog mjesta da doprinesu u tu svrhu svaki kamenčić.

Mi zelimo, da se Upravi Crkve odazove što veći broj takovih, jer je zbilja i dostojno i potrebito da se vrpoljska crkva poveća.

Vinarski tečaj. Vlada je raspisala nekoliko nagrada za one, koji bi željeli pohadjati šestojedni tečaj, iz enologije, koji će se držati u carskoj vojarni put Poljuda u Splitu, a početi će dana 3. rujna t. g. Koliko i sama vlada drži do koristi ovih tečajja dosta je napomenuti, da se tečaj drži u vrijeme, kad za to nije, a drugo govorić će se o pukaj teoriji, dok o praksi ne, jer u vojarni nema ništa, do li slame.

Govoriti o vinu, o mastu i raznim vinskiim bolestima, a sve to gorno ne pokazat, ništa ne hasni: slušateljima će se napuniti glava puste teorije, koju kad kod svoje kuće budu hotjeli upotrebiti i provesti u praksu, biti će im štete, a onda tko je odgovoran? vlada i nitko drugi, pa makar ona što puta prala ruke kao Pilat.

Dinamitardi. U prošlu nedjelju, dana 5. t. m. ribarski stražar Mialić i oružnici doveli su u Šibenik šestorice dinamitardi, koji su im ovim pakljinim sredstvom ubijali ribu nedaleko Crnice. Evo im imena: Baljka Josu Martinov, Baljka Mate Niku, Šime

Zonja Josin, Niko Jurišić Matin, Dunko Jurišić Franin i Josu Jurišić Matin.

Prva trojica su dinamitu upalili, bacili i pobjegli, a druga trojica su kupila ubijenu ribu. Iza kako su bili izpitani, pušteni su na slobodu. U koliko čujemo, povedena je iztraga i to stroga, da se nije u trag odakle su se ti ljudi dinamitom obskrbili.

Dobava gospodarskih potrebština. Ovo je naslov nizu članaka, koji su počeli izlaziti u „Poljodjelskom vjestniku“ kao obrana na pokopanje „Poljodjelske poslovnice“. Kad blankopiše dovrši, mi ćemo početi.

Razpisan je natjecaj od Ministarstva na tri podpore, svaka od K 500 za one, koji bi željeli pohadjati zavod poljodjelski u Klosterneuburgu, a tri za zavod u Müllingu. Mi, što se odnosi na našu pokrajinu moramo iztknuti, kako je dosta žalostno, da oni mladići koji su izučili ovakove zavode, bivaju škroz i škroz zapostavljeni. Njima se ko iz milosti nalježu tek mjesto vježbenika, a posve riedko pušnjeg učitelja, dok se strancima — niemcima, daju mastna mjesta na Vrani, Glavici i Splitu.

Bilo bi skrajno vrijeme, da ova anomalija prestane i da se dade mjesta našim mladićima, koji su svršili gospodarske škole, pa makar kao asistenti put učitelja. Ovo je bar jedan zahtjev.

Važna presuda. Zadnjih je dana vrhovni sudbeni i kasacijoni dvor u Beču izdao zanimivu presudu, kojom pruzice obilježje javnosti, predviđene u kaznenom zakoniku, onim uvredam, što su izrečene lekom telefonskog razgovora. Vrhovni sud polazi sa stanovišta, da i druge osobe mogu ipak čuti što dvojica kroz telefon govore, osobito činovnici namjestnici kod telefona, čija dužnost čuvati tajnu nije mjerodavna za izključenje pojma javnosti.

Proti takovoj presudi iznašaju se u novinam razni prigovori više ili manje opravdani. Po zakonu je zajamčena tajnost telefonskog saobraćaja, a s druge strane velika je potekoća pri ustanovljenju identičnosti osobe koja govori. Tu je mjerodavna samo razpoznavja glasa, koji se lako daje oponasati, a to može dati povoda svakojakim zapletajim.

Nego izgleda, da je sud pri rješavanju uzeo u obzir načelo shodnosti, pošto bi inače svak mogao sebi prisiliti zabavu, da rekažnjivo vriedja koga hoće kroz telefon. Ovo bi jamačno urudilo gorim posledicam za javni mir i poredak, nego li izrečena zaštita časti proti uvredam učinjenim pri telefonskom razgovoru.

Za krave i bikove. Namjestništvo je i ove godine po starom običaju otvorilo prijave za krave i bikove iz Tirola. Po mnogobrojnim natjecajima i još većim prijavama, do sada je u Dalmaciji moralo biti barem 1000 krava švicarske pasmine i nekoliko stotina bikova. A gdje su?..

Izvoz drvija. Dana 8. t. m. prispio je u našu luku iz Rieke parobrod društva „Atria“, „Tibor“ da se nakren drvija iz skladišta Steinbeiss za Ruen.

Za činovnike pomorske vlade. Wiener Abendpost“ donosi promjene, koje usljed carske naredbe od 3. t. m. imaju nastati u pogled poboljšanja činovnika pri pomorskoj vladi u Trstu i u isto doba i određjenje nekih novih mjesta vježbenika pristava i savjetnika.

Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik

PETAR PILIĆ.

Tisak: „Katoičke Hrvatske Tiskovne“.

SVOJ K SVOME

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU

Častim se preporučiti p. n. obćinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uređjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

-- sviijeće od pravog pčelinjeg voska --

kao i finog erukovog tamjana.

Pravakrmen dobra i sviijeća — po zdravlje — korisna meda Klg. po K 1:20 para.

Kupujem uz dobru cijenu u svim kolikocama žitog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavijam najspretnije, kao i, uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) glavna ulica

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU

HRVATI! Upotrebljavajte narodne marke Društva S. Ćirila i Metoda.

Jadranska Banka

u TRSTU

Bankovne prostorije u

Ulici Nicolò Machiavelli br. 26.

Započela je svoje poslovanje, te obavlja sve bankovne i mještine poslove: eskomptuje mjenice, daje predjume na vrijednostne papire kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac te banknote, i unovčuje kupone i izžrijebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta monarkije i inozemstva, te otvara vjersije uz zprave (documents) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i naj-savjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884, po općini slob. i kralj.

glavnog grada Zagreba.

Jedini je domaći osiguravajući zavod. Ova zadruga, osnovana na uzajamnosti, tom prokušano i najvršćem temelju prima, uz vrlo povoljne uvjete svake vrsti nekretnine (kuće, gospodarske zgrade, tvornice, motor-milnove i t. d.) te pokretnine (kao kućni nared, gospodarsko oruđe, spreme, strojeve, blago, žito, dućansku robu i t. d.) u osiguranje protiv požara i groma u najnižu cijenu i najbolje jamstvo.

Jamčevine glavnica zadruge 1 milijun kruna.

Godišni prihod premija i pristojba preko 760.000 K.

Listična obveza zadržanih članova 2,732.483.37 K.

Posebne pričuve 300.000 K.

Izplaćene požarne štete do ove godine 2,120.608.13 K.

„CROATIA“ posreduje za svoje osiguranike kod prvih novćanih zavoda za zajmove na nekretnine.

Za Dalmaciju i otok daje glavno pojećenje i nasorničtvo „CROATIAE“ u Splitu. — Sve nužne informacije i upute.

Ured: Ulica Dosud k broji 350 (kuća bivša Juras.)

Spособni putni agenti primaju se i vrlo dobro honoriraju.

Jedina hrvatska tvornica voštanih sviijeća u Šibeniku

Jedina hrvatska tvornica voštanih sviijeća u Šibeniku

LOZE

dalmatinske, navrute na amerikan-
skoj podlozi, pripravlja za jesen g.
1906. za okušeno područje

**PEČENKO I DRUG
Komen - Primorsko.**

Ciène su:

Navrteci na rupestris monticola 1000 km. K 120
aramom x rupestris h. 1 " " " 140
" " riparia x rupestris " " " 140

Naručbe primaju se do 31. sie-
čnja g. 1906. - Sa naručbom zah-
tjeva se 20 % kapare.

Tko želi baš svoju lozu, može po-
slati poštom mladice srednje debljine.

**Ne čitati
samo, već kušati se mora**

davno prokušani medicinski

Steckenpferd Sapun

od lilijanova mlička

od BERGMANNA i druga, Draždžani i
Tetschen na/L. od prije poznat pod
imenom BERGMANNOVA SAPUNA
od lilijanova mlička

da se lice oslobodi od smeđanih pjegica, da
zadobije bijeli ten i njezinu boju

Predplatne komad 80 para
u Drogariji VINKA VUČIĆA, Šibenik.

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.
DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000

Sjedište u TRSTU. Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMIŠSINA

CALCIUM CARBID

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 26 franko. Šibenik

netto težina (ne brutto za netto)

Novac se šalje unapried ili na pouzće Za velike količine popust uz pogodbu.

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FAUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU:

Jedan od najboljih načina, da se **djecu**
sačuvaju zdrava, da im se poboljša krv
i ojačaju pluća jest davati im više puta na
dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mliekom.

— Preporuča se i starijima proti nazebam.

Cista naravskog meda po 60 novč., klg.
može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

**Svaki trgovac, koji ne ogla-
suje svoju robu, ustupa mjesto
svojim takmacima, koji oglašuju.**

Drogarija Vinka Vučića Šibenik
(prije A. Junakovića)

preporuča svoj bogato obskrbljeni
doćan raznim ljekovitim mirođijama,
predmetima iz gume, svakovrstnim
mineralnim vodama, velikim izborom
uafinijih parfima i predmeta nuždinih
za bolestnike.

**NAJBOLJI I NAJJE-
TINIJI ŠIVAČI STROJEVI
SINGEROVI I SINGEROV
NAJNOVIJIH SISTEMA.**

DOBIVAJU SE SAMO U SKLADIŠTU
ŠIVAČI STROJEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI — ŠIBENIK

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK

(Centralna u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamadanja na uložnice i blagajničke doznačnice, te uz po-
tvrde na tekuci ili na ček račun.

Preuzima vriednosne papire i ine vriednote u pohranu. Preuzima u svrhu naplate
mjenice, naputnice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predumove na vriednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vriednosne papire i vriednote, naročito sve vrste državnih i pri-
vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijalnih papira, založnica prioritetnih
obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše zemlje i
inostranstva.

Unosuje izvučene srećke, zadužnice i dospjele kupone, te nabavlja nove kuponske
arke. Provađa osiguranje proti tečajnom gubitku izričanih srećaka i zadužnica.

Obavlja amputacija i dezinfectacija svih vrsti vriednosnih papira, pakše vojničko-
inženjerske i sve druge jamčevine u vriednosnim papirima, te provodi konverzije.

Izvršuje izplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Eskomptira mjenice, naputnice i kupone vriednosnih papira. — Prodaje promeno
za sva vačenja. — Obavlja besplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njoj do-
zvoljenih. — Osim toga obavljaće i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu
struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve potanje obavisti daje rado usmeno i pisano.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Banca Commerciale Triestina

Izdaje Kreditne listove sva na mjesta Monar-
hije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom i prodajom deviza, valuta i
javnih papira.

Otvara kredite uz tovarne dokumente u Novi
Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umjereni
kamatnjak.

Daje predumove na vriednosne papire, robu,
warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se
ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranja
(Contirungs-Lager).

Preuzimanje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garan-
ciju proti kojoj nu drago pogibelji provale i vatre
i kojoj je posećen osobiti nadzor sa strane ban-
kovnih organa, primaju se u pohranu vriednosni
papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz posebne
uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanji istih.

Osiguranje vriednog proti gubitcima izričanja.

BANCA COMMERCIALE TRIESTINA.

JOSIP CADEL
optičar-specijalista
ZADAR.

Zakleti proženitelj za Dalmaciju.

Razpolaze bogatom zbirkom optičnih predmeta,
obavlja naručbe i spram liječničkog propisa.

Prima naručbe tablica od kovine i od poak-
ljena željeza bud koje veličine i boje.

U Šibeniku uzorke tablica drži gosp. N. Boman,
koji također prima naručbe.

Štovanom obćinstvu preporučajem upo-
trebljavanje **MAGAZINOVE SMREKOVACE.**

koja okrepiljaše želudac, razgrijava živce, zau-
stavlja proljev i lieči od groznice, tifusa,
hunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovaca“
dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

Čudnovat je uspjeh

koji se postizava uporabom najnovijeg
ličla za kose od orahova ekstrakta

Nuisol-a

od Bergmanna i druga u Draždžanim
i Teschen na/L.

jer nadmašuje naravnom bojom, koju daje vla-
sina i bradi, sve dosadašnje pronalaze.

Dobiva se u staklenkama po K 2.50
u Drogariji VINKA VUČIĆA, Šibenik.

ŠIBENIK, Glavna ulica.

ČUVATI SE OD PATVARANJA.

Tko želi nabaviti ŠIVAČI STROJ

ZAVOD SINGERA

naći će ga samo u jedinom skladištu dolinažnacnog Društva „SINGER“, gdje
se besplatno daje škola u umjetničkom vezenju kao i uporabi nuzstrojeva za
rubeninu. — Primaju se u zamjenu stari strojevi. Prodaju se igle i nuzgedrice.

IZPLATA NA MJESEČNE OBROKE. JAMSTVO SIGURNO.
za Društvo „Singer“

Karlo Bamberger — Šibenik, Glavna ulica.
sućelice tiskarni Dalle Feste.

SOLIDNOST I BEZBUČNOST.